

Niedopuszczalność powództwa o ustalenie nieistnienia obowiązku zwrotu środków unijnych

29.4.2026 - | Sąd Najwyższy

W sprawie żądania ustalenia, że po stronie beneficjenta wygaś (nie istnieje) obowiązek zwrotu środków wypłaconych przez PARP na podstawie umowy o dofinansowanie projektu współfinansowanego ze środków europejskich, droga sądowa jest niedopuszczalna.

Powód w pozwie skierowanym przeciwko Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w Warszawie, domagał się m.in. ustalenia, że po jego stronie wygaś z dniem 30 września 2018 r. obowiązek zwrotu dofinansowania udzielonego przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w Warszawie, na podstawie § 13 ust. 1 Umowy o dofinansowanie w ramach działania 4.4. Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym osi priorytetowej 4 Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 z dnia 2 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił w tej części pozew, a Sąd Apelacyjny w Warszawie, postanowieniem z 21 października 2020 r. – oddalił zażalenie powoda.

Rozpoznając skargę kasacyjną powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego, Sąd Najwyższy uznał, że stanowisko Sądów *meriti* o niedopuszczalności drogi sądowej w zakresie roszczenia o ustalenie wygaśnięcia obowiązku do zwrotu dofinansowania przyznanego powodowi przez PARP, na podstawie umowy o dofinansowanie projektu współfinansowanego ze środków unijnych, jest prawidłowe.

Stwierdzenie przez instytucję zarządzającą, że doszło do wykorzystania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich niezgodnie z przeznaczeniem lub z naruszeniem procedur, jak również pobrania środków nienależnie lub w nadmiernej wysokości, powoduje obowiązek zwrotu tych środków przez beneficjenta. Procedura odzyskiwania tych środków została określona w sposób ramowy w art. 207 ust. 1 – 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm., dalej: u.f.p.).

Zgodnie z art. 60 pkt 1) u.f.p., kwoty dotacji podlegające zwrotowi w przypadkach określonych w niniejszej ustawie są środkami publicznymi, stanowiącymi niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym. W sprawach nieuregulowanych w ustawie o finansach publicznych w odniesieniu do szczegółowych zasad i trybu postępowania zainicjowanego w celu odzyskiwania takich środków, mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego i odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2025 r. poz.111, z późn. zm. (art. 67 ust.1 u.f.p.). W myśl art. 207 ust. 12 u.f.p. od decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki, jak również sposób zwrotu środków, beneficjent ma prawo złożyć odwołanie do właściwej instytucji zarządzającej.

W tym stanie rzeczy – w zakresie, w którym sprawa powinna być rozpoznana w postępowaniu administracyjnym – pozew podlegał odrzuceniu (art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.), o czym trafnie rozstrzygnęły Sądy *meriti*.

Postanowienie SN z dnia 22 stycznia 2026 r. z uzasadnieniem (sygn. akt II CSKP 625/24)

https://www.sn.pl/aktualnosci/SitePages/Komunikaty_o_sprawach.aspx?ItemID=1314&ListName=Komunikaty_o_sprawach